

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/61/2022
Identifikačné číslo spisu:	8419202882
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8419202882.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú I. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok, dieťa rodičov: matky B. K. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., M. T. XXXX/XX a otca A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom I., I. XXXX/XX, o zvýšenie výživného pre maloleté dieťa, vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 3P/177/2019, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 21CoP/197/2020-132 zo dňa 29. júla 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Kežmarok rozsudkom č. k. 3P/177/2019-92 zo dňa 08.09.2020 výrokom I. zmenil rozsudok Okresného súdu Kežmarok z 12.12.2012, č. k. 5P/143/2012-97, tak, že zvýšil výživné na maloletú I. A., nar. XX.XX.XXXX, zo sumy 150 eur mesačne na sumu 270 eur mesačne a na tvorbu úspor zvyšuje zo sumy 10 eur mesačne na sumu 90 eur mesačne, počnúc dňom 01.09.2019, vždy do 18. dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám navrhovateľky. Sumu na tvorbu úspor je otec povinný poukazovať na osobitný účet zriadený pre maloletú I.. Výrokom II. určil, že dlžné výživné na mal. I. za obdobie od 01.09.2019 do 30.09.2020 vo výške 1 560 eur povoľuje otcovi splácať v mesačných splátkach po 50 eur mesačne počnúc mesiacom október 2020 spolu s bežným výživným k rukám matky mal. dieťaťa, až do úplného zaplatenia, pod stratou výhody splátok. Výrokom III. rozhodol, že dlžnú sumu na tvorbu úspor pre mal. I. za obdobie od 01.09.2019 do 30.09.2020 vo výške 1 040 eur povoľuje otcovi splácať v mesačných splátkach po 30 eur mesačne počnúc mesiacom október 2020 spolu s bežným výživným k rukám matky mal. dieťaťa, až do úplného zaplatenia, pod stratou výhody splátok. Výrokom IV. určil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 29. júla 2021 č. k. 21CoP/197/2020-132 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec maloletej dovolanie, ktoré spísal sám a odovzdal na poštovú prepravu dňa 25.10.2021 (pečiatka z obálky č. l. 143a). Dovolanie odôvodnil ustanovením § 420 písm. f) CSP a namietol, že odvolací súd nesprávne zistil skutkový stav celej veci a následne vec nesprávne rozhodol. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu považoval za predčasný, dovolaťel namietal, že v odvolacom konaní nebol vypočutý, súd bezsporovo neustálil jeho životné náklady a v dôsledku nezistenia skutkového stavu veci malo dôjsť k nesprávnemu právnomu posúdeniu. Namietol nepreskúmateľnosť rozsudku z dôvodu, že nie je zrejmé, na základe akých úvah a dôkazov dospel súd k zmätočnému záveru, že poberá príspevky na bývanie. Dovolaciemu súdu navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 3P/177/2019-145 zo dňa 24.11.2021 vyzval dovolaťelu, aby svoje neúplné podanie označené ako Dovolanie doručené Okresnému súdu Kežmarok dňa 26.10.2021 opravil a doplnil v lehote 15 dní odo dňa doručenia uznesenia tak, že predloží súdu splnomocnenie oprávňujúce advokáta na zastupovanie v dovolacom konaní (§ 429 ods. 1 CSP) alebo predloží doklad, ktorým podľa ust. § 429 ods. 2 CSP preukáže, že dovolaťel je fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa a predloží súdu podanie, o ktorom nie je pochybnosť, že bolo spísané advokátom (rovnako za predpokladu, že nie sú splnené náležitosti výnimky z povinného zastúpenia advokátom podľa ust. § 429 ods. 2 CSP). Uznesenie bolo dovolaťelovi doručené dňa 09.12.2021 a tento naň reagoval opätovným zaslaním dovolania zo dňa 23.10.2021 tentokrát podpísaným aj advokátom spolu s plnomocenstvom na zastupovanie dovolaťelu v dovolacom konaní.

5. K dovolaniu otca maloletej sa vyjadrila matka maloletej, ktorá žiadala dovolanie podľa § 447 písm. b) CSP odmietnuť, lebo bolo podané neoprávnenou osobou. Kolízny opatrovník maloletej - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok sa vo vyjadrení k dovolaniu otca odvolal na svoje vyjadrenie k odvolaniu, na ktorom v celom rozsahu zotrval.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; vyplývajúce z ustanovenia § 427 ods. 1 CSP (včasnosť podaného dovolania) a ustanovenia § 429 ods. 1 CSP (spísania dovolania advokátom a zastúpenia dovolaťelu v dovolacom konaní advokátom) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012). Aby dovolanie vyvolalo zamýšľané právne následky a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať, musia byť splnené všetky podmienky jeho prípustnosti. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a splňalo zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

8. Podľa ustanovenia § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

9. Podľa § 429 ods. 1, 2 písm. a/ CSP, dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťelu musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

10. Podľa § 447 písm. e/ CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa §

429 CSP.

11. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016, stanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania a vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP) zastúpený advokátom a aby podané dovolanie bolo spísané advokátom.

12. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

13. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom (R 39/2019, IV. ÚS. 489/2018).

14. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania a dovolateľa vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie vád podľa § 429 CSP vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v odvolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných vád, než sú vady dovolania v zmysle § 429 CSP). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania a spis bez ďalšieho predkladá na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

15. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, schváleného občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 16. septembra 2020 na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom (R 39/2020).

15.1. Dovolací súd uvádza, že obdobný právny názor na vec zaujal dovolací súd tiež v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/10/2018, 4Cdo/160/2017 a 9Cdo/218/2020. Tento záver bol vyhodnotený ako ústavne konformný a udržateľný aj Ústavným súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 489/2018, publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 79/2018, v ktorom ústavný súd vyslovil, že ak obligatórnou náležitosťou dovolania je podľa druhej vety § 429 ods. 1 CSP jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky možno odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní. Je preto na dovolateľovi, aby v súlade so zásadou „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „bdelým patrí právo“, predložil v zákonom stanovenej lehote také dovolanie, ktoré bude spĺňať všetky zákonom ustanovené náležitosti.

15.2. Aby boli splnené všetky podmienky prípustnosti dovolania a dovolací súd mohol uskutočniť meritórny dovolací prieskum, je procesnou povinnosťou dovolateľa podať a formulovať svoje dovolanie tak, že pri zachovaní podmienky včasnosti jeho podania zároveň bude splnená podmienka náležitosti dovolania vrátane povinného právneho zastúpenia v zmysle § 429 CSP. To znamená, že ak nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, dovolateľ je povinný v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré dovolaním napáda (§ 427 ods. 1 CSP), podať dovolanie právne perfektné, t. j. spĺňajúce všetky zákonom požadované náležitosti v zmysle § 428 a § 429 CSP; prípadne vady už podaného dovolania v tejto lehote odstrániť tak, aby všetky zákonom požadované náležitosti spĺňalo. Jediná (výnimočná) procesná situácia, kedy súd poskytne dovolateľovi dodatočnú lehotu na odstránenie vád, sa týka výlučne vady podľa § 429 ods. 1 CSP, a to len za predpokladu absencie resp. nedostatočného poučenia dovolateľa odvolacím súdom; o čo ale v prejednávanej veci nešlo. Opačný záver, podľa ktorého, ak by pre právne relevantné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku pri zachovaní stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehoty postačovalo len podanie akéhokoľvek blanketného, neúplného, nesprávneho alebo nezrozumiteľného

dovolania a dovolateľ by mohol vady takéhoto dovolania účinne odstraňovať aj po uplynutí tejto lehoty (v podstate až do vydania rozhodnutia dovolacím súdom), je v rozpore s koncepciou prísneho režimu koncentrácie sporového konania, ktorá sa vzťahuje na inštitút dovolania upravený Civilným sporovým poriadkom (porov. § 430, § 434, § 427 ods. 1 v spojení s § 436 ods. 1 a contrario CSP), ako aj s ustanoveniami zákona vymedzujúcimi podmienky prípustnosti dovolania (§ 419 až § 435 CSP).

16. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení dovolateľa advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP). Z uvedeného plynie, že uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým vyzval na opravu a doplnenie neúplného dovolania v zmysle § 429 CSP adresované otcovi maloletej, bolo právne irelevantné. Dovolateľ podal proti rozsudku odvolacieho súdu včas dovolanie 25. októbra 2021, ktoré nespísal advokát a pri jeho podaní nebol zastúpený advokátom ani nepreukázal, že sám má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 468 CSP), hoci bol o tejto povinnosti riadne poučený v odvolacom konaní. Pokiaľ dovolateľ podá dovolanie sám, je nutné, aby pre splnenie požiadavky spisania dovolania advokátom v zmysle § 429 ods. 1 CSP, advokát dovolateľa podanie nahradil alebo doplnil vlastným podaním, a to v lehote na podanie dovolania, v inom prípade tento nedostatok už nie je možné odstrániť. Dovolateľ podal dovolanie opätovne poštou dňa 14. decembra 2021 tentokrát podpísané aj advokátom vrátane plnomocenstva udeleného advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní, teda po uplynutí lehoty na podanie dovolania, ktorá dovolateľovi uplynula 03. novembra 2021. Dovolací súd z tohto dôvodu uzatvára, že nebola splnená osobitná podmienka prípustnosti dovolania, stanovená v § 429 ods. 1 CSP o povinnosti spisania dovolania advokátom, pričom sa nejedná o dovolateľa uvedeného v § 429 ods. 2 písm. a/ CSP.

17. Pokiaľ dovolateľ podal dovolanie nespĺňajúce zákonom požadované náležitosti, resp. ich nedostatky do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania neodstránil (a nejedná sa o procesnú situáciu predpokladanú ustanovením § 436 ods. 1 CSP), podmienky prípustnosti dovolania neboli splnené, a tak vznikol právny následok spočívajúci v neprípustnosti dovolania, na ktorom nemôže ďalšie konanie dovolateľa na právne bezdôvodnú výzvu súdu prvej inštancie nič zmeniť a už raz vzniknutý právny následok neprípustnosti dovolania akýmkoľvek ďalším konaním zvrátiť (sp. zn. 4Cdo/160/2017, 4Cdo/10/2018, 4Cdo/368/2020, 9Cdo/218/2020, R 39/2020).

18. Z dôvodu, že neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa § 429 CSP, keďže dovolanie žalobcu do lehoty na podanie dovolania nebolo spísané advokátom, preto je tu daný dôvod na odmietnutie dovolania ako procesne neprípustného v zmysle § 447 písm. e) CSP.

19. Vzhľadom na rozhodnutie z procesných dôvodov, dovolací súd nemal možnosť vykonať meritórny dovolací prieskum a dovolanie vecne prejednať.

20. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Dovolací súd nevezhliadol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.